

Handläggare
Tuula Kipinoinen Ericsson
Telefon: 08/508 29288**Till**
Kommunstyrelsen

System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

1. Ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg införs för stadens nämnder och godkänns enligt stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Samtliga nämnders tjänsteresor med flyg beläggs med ett internt kostnadspåslag om 50 procent som används för att subventionera klimatfrämjande åtgärder och finansiera implementering och uppföljning av systemet i Stockholms stad, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, godkänns.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att även ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att upprätta egna system för intern klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller stadens nämnder enligt punkt 1-2 ovan.
4. Kommunstyrelsen ska ansvara för att ta fram riktlinjer för ett system för intern klimatväxling.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Stadsdirektören ska ansvara för att ta fram riktlinjer för ett system för intern klimatväxling.
2. Stadsdirektören ska fördela ansvaret för hantering av systemet för intern klimatväxling.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har fått i uppdrag att utreda och införa ett internt system för klimatväxling, med fokus på flygresor.

Samtidigt pågår arbetet med att revidera stadens rese- och mötespolicy, där förslaget innehåller skärpta formuleringar för att bland annat minska stadens flygresor i tjänsten. I kombination med att stadens nämnder och bolagsstyrelser föreslås redovisa antalet

flygresor med mera i samband med införande av en reviderad policy anser stadsledningskontoret att det kommer att leda till minskade utsläpp från stadens tjänsteresor.

Stadsledningskontoret föreslår ett internt system för klimatväxling som innebär ett påslag om 50 procent på kostnaden för tjänsteresor med flyg. Påslagen samlas i en intern pott som i ett första steg används för plantering av fler gatuträd i Stockholms stad utöver de som planteras i enlighet med trädmålet.

Stadsledningskontorets anser efter juridisk utredning att det, till följd av moms- och inkomstskattelagsstiftning, inte går att inrätta ett gemensamt system som även omfattar stadens bolag. Stockholms Stadshus AB uppmanas därför att för egen del samt att även ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att upprätta egna system för klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller för stadens nämnder.

Bakgrund

Kommunstyrelsen fick i kommunfullmäktiges budget för 2023 i uppdrag att utreda och införa en klimatväxlingsfond. Samtidigt ska stadens rese- och mötespolicy revideras för att begränsa klimatbelastningen av resor och kopplat till det ska staden tillämpa ett system för intern klimatväxling för stadens flygresor. Enligt uppdraget ska klimatväxlingsfonden införas och utvärderas för användning inom flera områden.

Som en del i underlaget i att utföra uppdraget ligger en utredning som genomfördes under år 2017 av miljö- och hälsoskyddsnämnden (dnr 135-1865/2017). I utredningen belystes tre alternativa modeller för att kompensera stadens flygresor där en intern modell för klimatväxling ansågs vara det bästa alternativet.

Flera andra kommuner har infört klimatväxlingsfonder och kunskap har inhämtats från ett antal av dem.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets finansavdelning med stöd av juridiska avdelningen och personalstrategiska avdelningen.

Ärendet

Stadsledningskontoret föreslår i detta ärende ett system för intern klimatväxling för stadens flygresor i tjänsten. Systemet har sin grund i miljö- och hälsoskyddsnämndens utredning från år 2017 (dnr 135-1865/2017). Utredningen omfattade tre alternativ för att kompensera stadens flygresor där en intern modell för klimat-

kompensation ansågs vara det bästa alternativet. Stadsledningskontoret bedömer att miljö- och hälsoskyddsnämndens slutsats i utredningen fortfarande är aktuell.

Stadsledningskontoret föreslår ett internt system för klimatväxling för flygresor som innebär att alla stadens tjänsteresor med flyg beläggs med ett påslag om 50 procent på resans kostnad.

Klimatväxlingssystemet ska vara självfinansierat och de medel som påslaget genererar föreslås användas för att dels subventionera kostnaden för klimatfrämjande åtgärder, dels för att finansiera nedlagda tid för implementering, hantering och uppföljning av systemet.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret föreslår att ett system för intern klimatväxling införs. Att inte begreppet fond används beror på att de medel som ett internt system för klimatväxling genererar inte kan sparas, fonderas, mellan verksamhetsår. För att undvika missuppfattning används därför begreppet *system för intern klimatväxling*.

I förslaget till reviderad rese- och mötespolicy (Dnr KS 2024/319) finns koppling till system för intern klimatväxling. Policyn förväntas få ett direkt genomslag hos både förvaltningar och bolag. I förslaget till rese- och mötespolicy är inriktningen att tjänsteresor med flyg ska undvikas om andra alternativ finns samt att alla tjänsteresor med flyg ska godkännas av respektive förvaltnings- eller bolagschef.

Ett system för stadens förvaltningar

Stadsledningskontoret gör, efter utredning, bedömningen att det inte går att ha ett gemensamt system för intern klimatväxling för både förvaltningar och bolag. Eftersom staden inte är skattskyldig för inkomstskatt enligt inkomstskattelagen och stadens alla förvaltningar utgör en beskattningsbar enhet enligt medvärdsskattelagen, får värdeöverföringar mellan de kommunala förvaltningarna i staden inga skattekonsekvenser. För bolagen är situationen däremot en annan. En överföring av medel från ett bolag till ett annat bolag eller till en stadsgemensam pott kan innebära negativa inkomstskatte- och momsmässiga konsekvenser. En överföring av medel från ett bolag till ett annat utan att någon motprestation utförs innebär att bolaget inte får avdragsrätt för inkomstskatt eller ingående moms avseende den kostnad som uppstår.

Det innebär att stadsledningskontoret föreslår att ett system för intern klimatväxling införs för stadens förvaltningar och att Stockholms Stadshus AB uppmanar bolagsstyrelserna att upprätta egna system för klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller staden och i enlighet med gällande lagstiftning. Systemet för intern klimatväxling kan användas inom andra områden efter anpassning utifrån de specifika förutsättningarna.

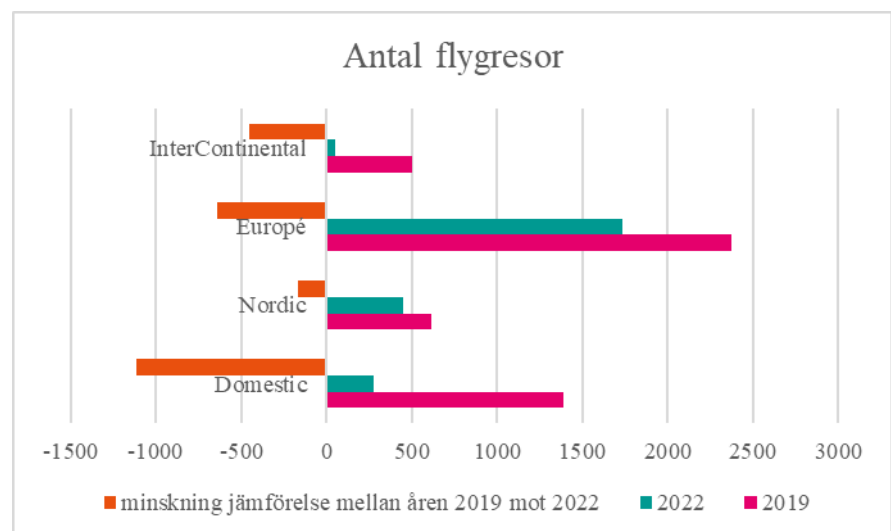
Statistik om stadens tjänsteresor med flyg

Det finns två källor till information om stadens tjänsteresor med flyg

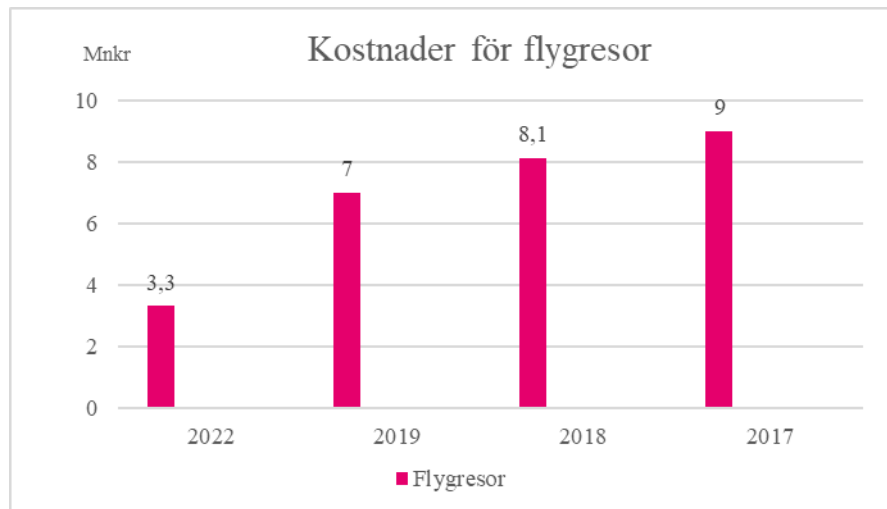
- Konto 7054 *Flygresor*, i ekonomisystemet
- Statistik från stadens upphandlade resebyrå

Båda källor har konstaterats vara behäftade med fel, antingen att kontering inte skett korrekt eller att den upphandlade resebyrå inte använts vid beställning av resor.

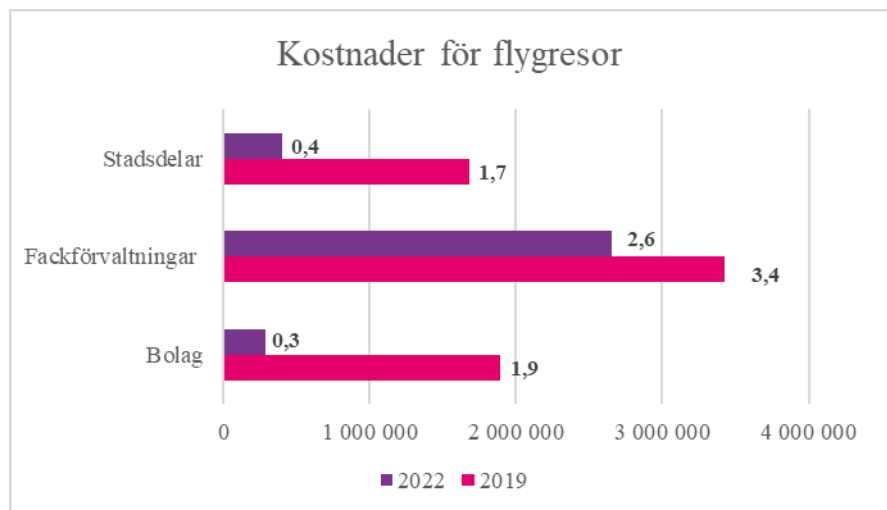
Statistik från år 2022 har nedan jämförts med år 2019, då pandemiåren 2020 och 2021 inte anses vara jämförbara. I några fall finns även jämförelse med åren 2018 och 2017. Uppgifterna kommer från stadens resebyrå, då de av stadsledningskontoret bedöms vara mest tillförlitliga. I underlaget ingår både förvaltningar och bolag.

Det kan konstateras att antalet tjänsteresor med flyg minskat kraftigt i omfattning, särskilt flygresor inom Sverige.

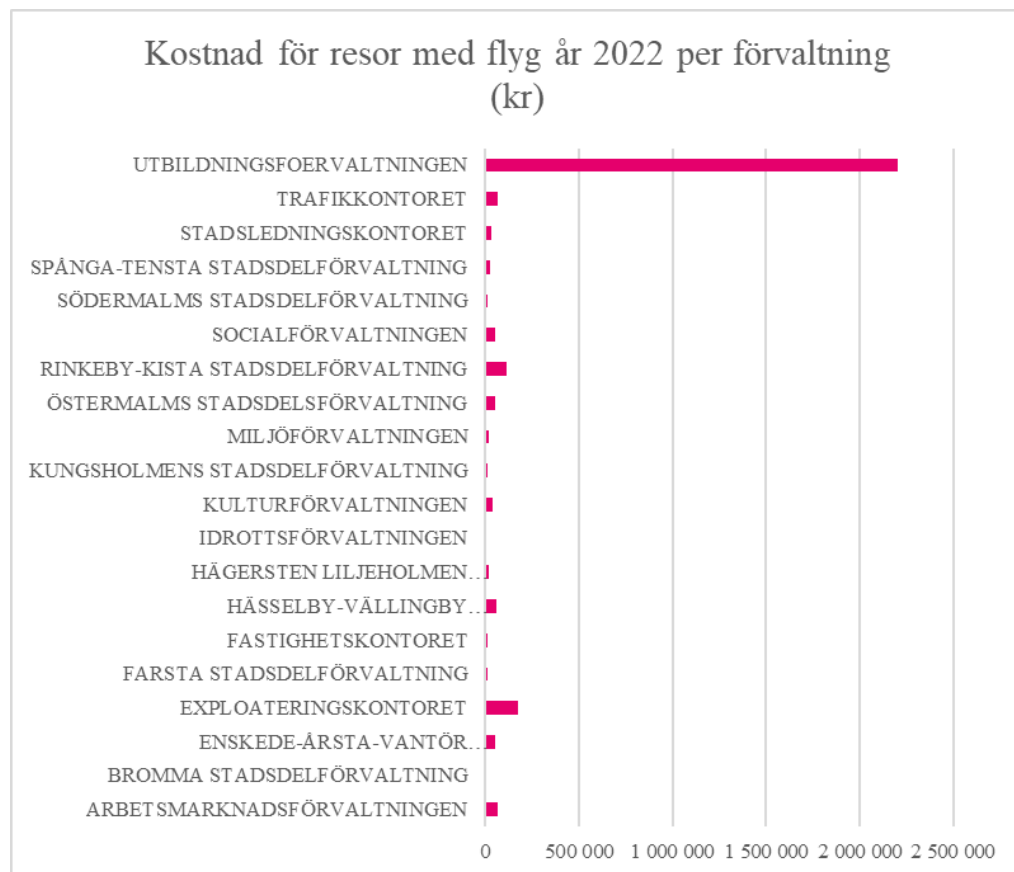

Kostnader för resor i tjänsten med flyg har mer än halverats mellan 2019 och 2022.

Det är fackförvaltningarna som i första hand reser med flyg, även om kostnaderna för flygresor har minskat med 24 procent.

Bland fackförvaltningarna är det utbildningsförvaltningen som reser mest. Av fackförvaltningarnas flygresor, som uppgår till ett värde om 2,6 mnkr år 2022, avsåg utbildningsförvaltningens 2,2 mnkr. Det går inte av statistiken att urskilja vad som är tjänsteresor med flyg och utbildningsresor för elever.

Förslag till system för intern klimatväxling

Stadsledningskontorets förslag till system för intern klimatväxling baseras bland annat på hur andra kommuner hanterat jämförbara implementeringar. Stadsledningskontorets förslag avser tjänsteresor med flyg, men kan appliceras på andra områden.

Klimatkompenseringen sker genom en intern klimatväxling. Detta innebär att aktiviteter, i detta fall tjänsteresor med flyg, beläggs med en klimatväxlingsavgift som sedan finansierar klimatfrämjande åtgärder. I ett inledande skede föreslås systemet bidra till att binda koldioxid, sänka temperaturer och förbättra luftkvaliteten genom att möjliggöra långsiktigt utökad plantering av gatuträd. Ett träd i parkmark kompenserar koldioxid beroende på art, ålder och placering. Exempelvis bedöms en vitpil i Stockholm åstadkommit ett nettoupptag av 5,6 ton CO₂e efter 50 år. Det motsvarar närmare 1500 mils körning med en dieselbil.

Förenklat innebär föreslaget system att kostnaden för tjänsteresor med flyg beläggs med ett internt påslag om 50 procent. Det innebär att det kostnadsstället som genomfört en flygresor belastas med en extra kostnad.

Kostnadsställe	Pris biljett	Påslag	Total kostnad
XX	1000 kr	500 kr	1500 kr

Pris per biljett är det som betalas till leverantör. Påslaget omförs till en intern klimatväxlingspott.

Kostnadsställe	Till pott
Intern klimatväxlingspott	500 kr

Hanteringen av klimatväxlingsavgift (påslag) sker manuellt månadsvis av en resurs hos serviceförvaltningen. Som underlag används ett konto för tjänsteresor med flyg. Ansvar för att flygresor konteras korrekt ligger på förvaltningarna.

Medel som överförs till den interna klimatväxlingspotten går inte att flytta mellan verksamhetsår. Det innebär att det kommer saknas viss förutsägbarhet om hur mycket medel som kommer att kunna finnas i potten och därmed hur mycket som kan bidra till klimatfrämjande åtgärder.

Fördelning av medel

Vid införande av ett system för intern klimatväxling föreslås i ett första steg, innan systemet har satt sig, att den klimatväxlingsavgift som kommit från tjänsteresor med flyg används för att möjliggöra för utökad plantering av träd inom trafikkontorets verksamhet. Den interna klimatväxlingspotten utgör därmed medel som används för att stimulera önskvärda investeringar i gatumiljön. Stockholms stads gatuträd renar och syresätter stadsluften samt är en viktig del i stadsbilden.

Stadsledningsledningskontoret bedömer att antalet tjänsteresor med flyg kommer att minska ytterligare till följd av den reviderade rese- och mötespolicyn. År 2022 reste stadens förvaltningar med flyg för totalt 3,0 mnkr enligt ovan, utbildningsresor för elever inkluderat. Framtida belopp från flygresor bedöms vara lägre.

Den interna klimatväxlingen ska vara självfinansierad och de medel som klimatväxlingsavgiften genererar ska därför även finansiera serviceförvaltningens nedlagda tid för införande, hantering och uppföljning av systemet för intern klimatväxling.

Förväntat resultat

Klimatväxlingen innebär att ett finansiellt utrymme under innevarande år skapas för att möjliggöra för fler gatuträd i syfte kompensera utsläpp vid flygresor. Träd i stadsmiljö har en rad

positiva effekter, de bidrar till temperatursänkningar, renar luft och minskar risken för översvämningar. Dessutom tar de upp och binder kol och är därmed relevant som ett sätt att minska världens koldioxidutsläpp. En förstärkt och striktare rese- och mötespolicy bedöms vara ett bra styrmedel för att minska klimatpåverkande utsläpp från stadens resor i tjänsten. Tillsammans med införande av ett system för klimatväxling som gör tjänsteresor med flyg dyrare för den nämnd som flyger, skapas ytterligare incitament för att övergå till mindre utsläppsintensiva rese- och mötesalternativ som resor med tåg och digitala möten.

För att nå önskvärt resultat av ett system för intern klimatväxling är det viktigt att avgiften för utsläppen av växthusgaser läggs på en nivå som ger en styrande effekt och ett påslag om 50 procent bedöms ge den effekten. Det är också viktigt att medarbetarna är medvetna om avgifterna så att det får påverkan vid val av färdmedel. Avgiften ska vara känd för resenären och för arbetsgivaren i redovisning och attestering med mera. Kommunikationsinsatser kommer därför behöva genomföras i samband med införandet.

Initialt föreslås medlen användas till att möjliggöra nyplantering av gatuträd i staden, men i förlängningen kan klimatväxlingsavgiften även användas för andra klimatåtgärder.

Stadsledningskontoret konstaterar även att det parallellt med reviderad rese- och mötespolicy och system för intern klimatväxling, pågår annat arbetet för att minska utsläpp från flygresor i stockholmsregionen. Exempel på det är det arbetet som Stockholm Business Region AB bedriver där bolaget arbetar för att hållbara transportmedel ska främjas och där bolaget under året kommer att rikta insatser för att marknadsföra Stockholm som en internationell tågdestination för turism.

Stadsledningskontorets förslag

Stadsledningskontoret föreslår, mot bakgrund av vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, ett förvaltningsövergripande system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad införs med ett system där alla flygresor beläggs med ett internt påslag om 50 procent som används för klimatfrämjande åtgärder i form av plantering av i gatuträd i Stockholms stad. Syftet är att fler träd ska planteras. Det interna påslaget ska även finansiera implementering och uppföljning av systemet. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att även ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att

upprätta egna system för klimatväxling enligt samma principer som gäller staden.

Kommunstyrelsen föreslås ansvara för att ta fram riktlinjer för systemet

Stadsledningskontoret föreslår därutöver att kommunstyrelsen för egen del beslutar att stadsdirektören får i uppdrag att organisera hantering av system för intern klimatväxling inom ramen för föreslaget system. Vidare ska stadsdirektören fördela ansvaret för organisationen

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Susanne Tiderman
Ekonomidirektör

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, Stadsdirektör	2024-03-14
Susanne Tideman, Ekonomidirektör	2024-03-14